

SZÖVEGÉRTÉS VIZSGÁLATA AZ IDŐKORLÁTOS OLVASÁSTESZTELÉS MÓDSZERÉVEL. EGY FEJLESZTŐ KÍSÉRLET KÉSLELTETETT UTÓTESZTJÉNEK EREDMÉNYEI

Steklács János*, Csíkos Csaba**

**Kecskeméti Főiskola, Tanítóképző Főiskolai Kar*

***Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Intézet*

Kutatásunkban a 2006-ban lebonyolított, az olvasási stratégiák fejlesztésére irányuló kísérlet késleltetett utótesztjének eredményeit mutatjuk be. Fejlesztő kísérletünk 4. osztályos tanulók körében, 20 órányi program implementálásával zajlott, és annak eredményeit bemutattuk a 2007-es PÉK és EARLI konferenciákon. A kísérleti csoport szignifikánsan jobb eredményt ért el, a hatásméret kifejezésére alkalmazott f_2 értéke pedig 5,6%, azaz közepes nagyságú volt. A fejlesztő kísérletek módszertana fontos szerepet szán a kísérlet befejezését néhány hónappal követő késleltetett utótesztnek, amely esetünkben éppen egy évvel későbbi, 5. osztály végi mérési pontot jelent. Késleltetett utótesztként az időkorlát mellett olvasásmegértés vizsgálatát választottuk.

Az időkorlát melletti olvasás – definíció szerint – az előzetesen átlagosan szükségesnek bizonyult időtartamnál rövidebb idő alatt megvalósult olvasást jelent, Walczyk és mtsai (1999) az átlagosan szükséges idő 66%-át biztosítva már szigorú időkényszerről szokás beszélni. Hipotézisünk szerint az olvasásfejlesztő program tanulói a kísérlet után 1 évvel is jobb eredményt érnek el a kontroll csoport tanulóinál ilyen adatfelvételi körülmények között.

Kutatásunkban a kísérleti csoport létszáma 80, a kontroll csoporté 46 fő volt. Mérőeszközként a Dózsa Monika által kifejlesztett teszt rövidített változatát használtuk. (Cronbach- α = 0,84, 58 item).

A teszt 3 különböző típusú szöveget tartalmazott, és mindegyik szöveget kérdések követték, rendre 19, 23 ill. 16 item.

Eredményeink szerint a kísérleti csoport szignifikánsan magasabb összpontszámot ért el a teszten ($p = 0,029$). Kiszámítottuk azt a mutatót, amely 1, 2 vagy 3 értéket vehetett fel aszerint, hogy az adott tanuló esetén melyik volt az a legmagasabb sorszámú feladat, amelyben legalább 1 itemet helyesen oldott meg. E mutató szempontjából is a kísérleti csoport előnye mutatkozott (Welch-próba, $p = 0,032$).

A fiúk szignifikáns előnye mutatkozott a teszten ($p = 0,006$), ami nem magyarázható az-
zal, hogy a kísérleti-kontroll csoportok kiegyensúlyozatlanok lettek volna a nemek megosz-
lása szempontjából (khí-négyzet próba, $p = 0,35$). A legmagasabb sorszámú feladat mutatóján
ugyanakkor a lányok (nem szignifikáns) előnye mutatkozott.

Eredményeink alapján az olvasási stratégiák fejlesztésére kidolgozott programunk hatása
egy év elteltével is igazolható. Az átlagok közötti különbség szignifikáns, a kísérleti hatás
pedig (amelynek becslésére most az éta-négyzet mutatót használtuk) 3,8%. A nemek közötti
különbségek megjelenése az időkorlát melletti tesztelési technika következménye (is) lehet,
ennek elemzése azonban további vizsgálatokat kíván, a kísérlet végén ugyanis a fiúk javára
mutatózó különbség még nem volt statisztikailag jelentős.

A kutatást az OTKA 63360. sz. projektje támogatta.